

Tekniikan Museopäivät 1986 — Kuinka niiden kävi?

X valtakunnalliset tekniikan museopäivät suunniteltiin pidettäväksi Kuusankoskella 10—11.9.1986. Aiheeksi oli valittu ”Teollisuusperinteen talennus elokuvan keinoin”. Päiviä koskeva kokosivun ilmoitus oli tämän lehden numerossa 1/1986, samoin takasivun seloste. Suomen museoliitto informoi jäsenistöään kesäkuussa -86 yksityiskohtaisella tiedotteella päivien sisällöstä. Päiviä koskeva ohjelmalehtinen ilmoittautumiskortteineen painettiin alkukesästä ja postitettiin Tekniikan museon toimistosta elokuun alussa teollisuuden tiedottajille Taloudellisen Tiedotustoimiston julkaiseman osoitteiston mukaan. Kuitenkaan museopäiviä ei pidetty, vaan ilmoittautuneille ja ohjelmasta vastaaville ilmoitettiin päivien peruuttamisesta.

Mistä oikein oli kysymys? Mikä aiheutti näin radikaalin päätöksen? On aivan kohtuullista, että Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen jäsenkunta ja Tekniikan Waiheita -lehden lukijat vaativat ja saavat tapahtumien taustasta selvityksen. Onhan Museoyhdistys ollut keskeisenä järjestäjänä näitä vuosittaisia tekniikan museopäiviä suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Suunniteltujen museopäivien painetussa ohjelmalehtisessä määritellään päivien tarkoitus seuraavasti:

”Teollisuusperinteeseen liittyy kohteita, joiden tallentamiseen elokuva ja videokuva ovat erityisen sopivia, jopa ainoita mahdollisia keinoja: esim. työmenetelmiin kuuluvat liikesarjat, samanaikaistapahtumat, koneiden toiminta, prosessin kulku ja onnettomuustapahtumat.

Näillä museopäivillä pyritään — osoittamaan vanhojen teollisuusfilmien arvo dokumentteina ja antamaan sysäys vaarassa olevien filmien pelastamiseksi,

— aktivoimaan nykytavoitteisiin suuntautuvien yritysfilmien teettäjiä ja tekijöitä ottamaan teollisuushistoriallinen näkökulma mukaan työhönsä, hönä,

— antamaan museoalan ammattilaisille viitteitä elokuva- ja videotekniikan pienimuotoisesta hyödyntämisestä päivittäisdokumentoinnissa, sekä

— rohkaisemaan amatöörikuvaajia puutteellisestikin toteuttamaan ainutkertaiset dokumentoinnit; ainutkertaisuus ilmenee usein vasta myöhemmin.”

Päivien kohderyhminä pidettiin siten teollisuuden edustajia, joiden hallussa tai tiedossa on vanhoja teollisuuden liittyviä dokumentti- tai yritysfilmejä, teollisuuden edustajia, jotka suunnittelevat, tekevät tai teettävät yritysfilmejä tämän päivän tiedotustarpeisiin, teollisuudessa liikkuvia amatöörfilmaajia sekä museotyötä ammatikseen tekeviä, joiden tehtäväkenttään lisääntyvästi alkaa ilmaantua teollisuuden dokumentointitehtäviä. Näiden ryhmien välisiin keskusteluihin päivillä esitettävien eri-ikäisten dokumenttifilmien yhteydessä kiinnitettiin ohjelmatoimikunnassa suuria toiveita. Ohjelmaan valittujen filmien pääosa on Suomen elokuva-arkiston kokoelmista, mukana vanhin säilynyt teollisuusfilmimme vuodelta 1913 (Gottfr. Strömberg). Arkiston myöntämää lupaa näiden kymmenen filmin esittämiseen arkiston ulkopuolella oli pidettävä tunnustuksena museopäivien tavoitteiden arvostuksesta.

Miltä näyttivät sitten edellytykset päivien tavoitteisiin pääsemiselle?

Ilmoittautumisen määräaikaan 15.8.1986 mennessä oli päiville ilmoittautunut alle 30 osanottajaa, joista valtaosa oli museoalan ammattilaisia. Edellytykset teollisuuden ja museoiden väliselle dialogille näyttivät olemattomilta. Lisäksi näytti päivien taloudellinen pohja uhatulta osanottajamäärän pienuuden vuoksi. Suunnittelun yhteydessä oli jo tiedostettu se seikka, että päivien sijoittaminen pääkaupunkiseudun ulkopuolelle karsisi osanottajajoukon aikaisemmin toteutuneita sadan hengen tasolla olleita määriä pienemmäksi. Kustannusarvion pohjana oli käytetty osanottajamäärää 50, jonka alittava määrä johtaisi tappiolliseen tulokseen. Kuusankosken hotellista oli varattu 60 vuodesijaa, joiden varauksen ehdoton vahvistaminen piti tehdä 20.8.1986. Vaikka taloudellinen tappio olisi kestettykin, tavoite monitahoisesta keskustelusta olisi jää-

nyt saavuttamatta. Päivien aihe on niin hyvä, että sitä ei pidä tuhjata vaajaamuotoisiin päiviin. Sellaisten jälkeen ei samaa aihetta voida lähiaikoina ottaa ohjelmaan.

Selostetussa tilanteessa ohjelmatoimikunnan työryhmä Lea Väkeväinen (Tekniikan museo), Tuula Leimu (Suomen museoliitto), Lars Hukkinen (Suomen Teknillinen Museoyhdistys) sekä puhelinyhteyden kautta Eero Niinikoski (Kymi-Strömberg Oy, Kuusankoski) piti pikakokouksen 18.8.1986, jossa päätettiin lykätä suunnittelunaiheisten museopäivien järjestämisen sopivampaan ajankohtaan seuraavan puolen vuoden aikana. Samalla todettiin myös paikkakysymyksen tulevan uudelleen harkittavaksi vuoden ajan vaihtuessa.

Lykkäyspäätöksen jälkeen on osastopäällikkö Walle Jenytin Taloudellisesta Tiedotustoimistosta esittänyt ajatuksen näiden siirrettyjen museopäivien sijoittamisesta Talouselämän AV-päivien yhteyteen Hämeenlinnaan kevättalvella 1987. Tämä vuosittainen ”AV-ANTI” -tilaisuus kokoo normaalisti useita satoja tiedottajia ja filmintekijöitä 1...3 päiväksi eri aihepiirien filmejä katsomaan. Museopäivien filmiaineisto voisi luontevasti nivoutua omana osastonaan AV-päivien kokonaisuuteen. Ajatus tästä symbioosista koskee luonnollisesti vain näitä museopäiviä, joissa elokuva on aiheena. Asiaa kehitellään edelleen.

Haluttaessa etsiä joitakin konkreettisia virheitä näiden museopäivien suunnittelusta ja markkinoinnista syyksi odottamattomaan osanottajakatoon voidaan esittää seuraavat:

— Teollisuuden tiedottajien saama suora informaatio tuli liian myöhään, heidän almanakkansa olivat ilmeisesti jo täyteen varatut.

— Helsingin ulkopuolella pidettävät päivät ja varsinkin yöpymiskustannuksia aiheuttavat karsivat monta Helsingissä asuvaa mahdollista osanottajaa.

Toivon vilpittömästi, että X valtakunnallisten tekniikan museopäivien järjestämisen jatkoneuvottelut johtavat rakentavaan ratkaisuun, joka myös kerää tavoitteen mukaiset ryhmät keskusteluun yhteisestä aiheestamme.

Lars J Hukkinen

X Tekniikan Museopäivien ohjelmatoimikunnan puheenjohtaja